

Deset godina rada instituta*)

Ovom svečanom sjednicom Savjeta Instituta za istoriju radničkog pokreta uz učešće radnog kolektiva i uglednih saradnika Instituta, eminentnih predstavnika naučnog, kulturnog i političkog života, obilježavamo desetogodišnjicu rada našeg Instituta. To je prilika da jezikom relevantnih podataka i činjenica prikažemo razvoj ove naučne ustanove, kojoj je naša društvena zajednica, na inicijativu CK SK BiH, prije jedne decenije, povjerila zadatak da pristupi naučnoj istorijskoj analizi i obradi radničkog pokreta, narodnooslobodilačkog rata i revolucije u Bosni i Hercegovini.

Odluka da se osnuje Institut za istoriju radničkog pokreta u Sarajevu nije bila ni slučajna niti akt improvizacije. Ona je došla kao rezultat višegodišnjeg postojanja i djelovanja Istorijskog odjeljenja CK SK BiH, koje je već bilo obavilo veoma značajan posao kao preduslov za pojavu Instituta. Istorijsko odjeljenje, koje je osnovano 1949. godine, a od 1954. do 1959. godine djelovalo kao Istorijski arhiv pri CK SK BiH, prikupilo je oko 17.000 važnijih dokumenata o radničkom pokretu i revoluciji u BiH, inventarisalo i hronološki sredilo oko 7.500 dokumenata, sredilo biblioteku sa preko 1.500 knjiga, kao i komplete pojedinih godišta radničkih listova i časopisa. Međutim, njegov najvažniji rezultat, svakako, predstavlja pet knjiga ARHIVA SK BiH, koje sadrže dokumente o sindikalnom pokretu i Socijaldemokratskoj partiji BiH do 1919, dokumente o radu KPJ u BiH u 1941. i 1942. godini i sve brojeve lista **Oslobođenje** od njegove pojave do završetka narodnooslobodilačkog rata. Na toj osnovi i sa kadrovima koji su djelovali u Istoriskom odjeljenju počeo je prije deset godina rad Institut za istoriju radničkog pokreta. Njegovi zadaci bili su formulisani u Uredbi o osnivanju, kojom se od Instituta tražilo:

— da prikuplja, stručno sređuje i obrađuje istorijsku građu o radničkom pokretu, revoluciji i socijalističkoj izgradnji,

---

* Referat podnesen na svečanoj sjednici Savjeta Instituta 26. XII 1969.

- da na naučnoj osnovi istražuje, podstiče i organizuje proučavanje istorije radničkog pokreta i revolucije,
- da radi na usavršavanju stručnog i naučnog kadra,
- da objavljuje rezultate svoga naučnog rada,
- da saraduje sa srodnim ustanovama, organizacijama, kao i pojedinim naučnim radnicima u zemlji i inostranstvu.

Prve godine rada najveća pažnja u Institutu bila je posvećena poslovima arhiva i dokumentacije, pri čemu se pošlo sa stanovišta da bogata i arhivistički sređena istorijska građa predstavlja neophodnu osnovu za uspješan naučnoistraživački rad. Stoga su svi raspoloživi kadrovi, mladi saradnici Instituta, bili orijentisani na poslove arhiva i dokumentacije. Do kraja 1961. godine na tome planu u Institutu ostvareni su vrijedni rezultati. Rekapituliraćemo najvažnije od njih. Građa preuzeta od Istorijskog odjeljenja CK SK BiH znatno je obogaćena novim, iz raznih arhivskih i drugih ustanova, originalnim dokumentima. Istovremeno, prikupljeno je više hiljada relevantne istorijske građe u obliku mikrofilмова i fotokopija. Međutim, najveći uspjeh, ostvaren u ovom vremenu, nije bio u oblasti prikupljanja, već na polju sređivanja raspoložive građe. U tom pogledu sva građa razvrstana je po istorijskim periodima (period do 1919 — period između dva rata — period NOR-a i revolucije); inventarisano je oko 25.000 dokumenata koji su razvrstani u arhivske kartoteke i tako stavljeni na upotrebu; izrađeni su spiskovi za 5.600 dokumenata o NOB-i; sačinjena regesta za preko 6.000 dokumenata, itd. Osim toga, pristupilo se sadržajnoj obradi dokumenata, pri čemu je izvršena njihova analiza, vađeni istorijski podaci i ustanovljena kartoteka podataka. Tako je izvađeno oko 17.000 podataka koji služe za obradu pojedinih tema, kao i za izradu kartoteke ličnosti. U ovom vremenu u Institutu su započeti radovi na hronološkoj obradi događaja iz perioda NOR-a, zatim bibliografiji socijalističkih listova kao, na primjer, **Glasa slobode**, i na kraju u obliku konspekta sačinjen je kratak pregled razvitka radničkog pokreta, narodne revolucije i socijalističke izgradnje sa prilogom najvažnijih izvora i literature.

Sredinom 1961. godine izvršena je unutrašnja reorganizacija Instituta koja je obilježila kraj prve faze u razvoju Instituta sa osnovnom orijentacijom na sređivanje istorijske građe i koja je istovremeno, uspostavljanjem Odjeljenja istorijske obrade, označila početak organizovanog, Perspektivnim tematskim programom određenog naučnoistraživačkog rada u oblasti istorije radničkog pokreta, NOR-a i socijalističke izgradnje u BiH. Od tada, pa do danas, u Institutu se odvijao rad uporedo na dva kolosijeka. Ne zanemarujući ni za trenutak zadatke na polju istorijske građe, istovremeno smo razvijali naučnoistraživačku djelatnost. Istina, bilo je potrebno izvjesno vrijeme pa da oblast naučnoistraživačkog rada dobije odgovarajući značaj i mjesto u razvoju Instituta. Pomjeranjem kadrova koji su do tada radili na poslovima arhiva i dokumentacije, i angažovanjem novih saradnika, talentovanih diplomiranih studenata istorije, prije svega sarajevskog Filozofskog fakulteta, na zadacima Perspektivnog tematskog programa, stvoreno je jezgro istraživača u Institutu. Tako smo u toku prvih nekoliko godina od donošenja Perspektivnog tematskog programa 1962. godine bili u mogućnosti da sopstvenim kadrom saradnika-istraživača pokrijemo sve pomenute peri-

ode radničkog pokreta i revolucije i da pristupimo obradi najvažnijih tema ovoga programa. Evo nekih pitanja čijem su istraživanju i obradi u obliku studija, monografija, magistarskih i doktorskih disertacija svoj doprinos dali saradnici Instituta: Radnički pokret u Bosni i Hercegovni do majskih štrajkova — Rascjep u bosansko-hercegovačkom radničkom pokretu 1918—1921. — Radnički pokret u BiH 1921—1929. godine — Komunistička partija i radnički pokret u BiH 1929. do 1937. godine — Napredni omladinski pokret u BiH od 1937—1941. godine — Sindikalni pokret i tarifno-štrajkačke akcije u BiH od 1935—1941. godine — Organizacioni i idejni razvitak KPJ u BiH od 1937—1941. godine — Antifašistički pokret žena u BiH od 1937—1941. godine — KPJ u periodu priprema i pokretanja ustanka u Hercegovini u 1941. godini — Pripreme i pokretanje ustanka u istočnoj Bosni — Razvoj narodne vlasti u BiH do Drugog zasjedanja AVNOJ-a — Okupacioni sistemi u BiH 1941. godine — Politička uloga KPJ u periodu revolucionarnog etatizma (period od VI kongresa KPJ). Zatim: Nastavak paralelnog austrijskog i ugarskog zakona o upravljanju Bosnom i Hercegovinom iz 1880. — Regulisanje upotrebe zvaničnog jezika u austrougarskoj politici u BiH pred I svjetski rat — »Die Neue Zeit« kao izvor za istoriju socijalističke političke misli i prakse krajem XIX i početkom XX vijeka — Bosna i Hercegovina u koncepcijama građanskih političkih snaga i KPJ do 1941. godine — Politička uloga i oblici djelatnosti četničkih udruženja u BiH od 1918—1941. godine — Odnos Hrvatske seljačke stranke prema Bosni i Hercegovini do 1928. godine — O autonomnoj orijentaciji jednog dijela muslimanskih građanskih političara u BiH u drugoj polovini 1942. godine — Koncepcije nekih muslimanskih građanskih političara o položaju BiH od sredine 1943. do kraja 1944. godine, itd.

Za potpuniju predstavu o razvitku Instituta i rezultatima koje on danas može da pokaže našoj javnosti potrebno je da kažemo još nekoliko riječi o njegovoj aktivnosti u proteklom razdoblju na obadva njegova sektora — arhivskom i naučnoistraživačkom.

Prethodnom našem izlaganju o radu u oblasti istorijske građe dodaćemo još neke važnije podatke. Upornim radom na prikupljanju novih istorijskih izvora saradnici Instituta, kako istraživači, tako i njegovi arhivski saradnici, znatno su obogatili arhivske fondove i zbirke, tako da Arhiv Instituta u ovom trenutku raspolaže sa oko 1,300.000 dokumenata o radničkom pokretu, NOR-u, revoluciji i socijalističkoj izgradnji. Po broju dokumenata, po stepenu njihove sređenosti i pristupačnosti istraživačima, izuzimajući pri tome građu koja se odnosi na savremeni, tj. poslijeratni period, Arhiv Instituta dolazi u red nekoliko najorganizovanijih i najsređenijih arhiva u našoj republici. Nova građa došla je u naš Arhiv u najvećem broju njenim preuzimanjem od rukovodstava društveno-političkih organizacija, SK, SSRN, Saveza sindikata, Saveza omladine, tj. od samih njenih tvoraca, zatim prikupljanjem u raznim arhivskim institucijama u svim našim republikama, kao i u brojnim arhivima u nizu evropskih zemalja. U tom pogledu pretežno smo se orijentisali na mikrofilmovanje i fotokopiranje dokumenata, jer su se njihovi vlasnici nerado lišavali originala. Tako je u sastavu našeg Arhiva nastala mikroteka koja raspolaže sa preko 95.000 mikrosnimaka izvanredno interesantnih istorijskih izvora. Iz znatnog dijela ovih mikrosni-

maka sačinili smo fotokopije, kojima se istraživači koriste radije nego mikrofilmovima. Takođe vrijedan rezultat koji su postigli arhivski radnici u ovom periodu predstavlja 15.000 kartotečnih listića analitičkog inventara dokumenata iz NOB-e. Uporedo sa obnavljanjem, sređivanjem i stručnom arhivskom obradom istorijske građe, saradnici Arhiva Instituta izradili su naučoinformativna sredstva koja olakšavaju istraživanja saradnicima Instituta. Danas u Arhivu Instituta postoji analitički inventar istorijske građe između dva rata i iz NOR-a u obliku kartoteke; analitički inventar fotokopija odabranih dokumenata za istoriju radničkog pokreta i revolucije iz raznih arhiva u zemlji; sumarni inventar mikrofilmova odabranih dokumenata; sačinjena su regesta dokumenata iz NOB-e; izrađen je bibliografski pregled članaka iz nekih radničkih listova koji su izlazili u BiH i, napokon, u završnoj fazi je izrada Vodiča kroz Arhiv Instituta. Uz pomenute rezultate koje su postigli arhivski radnici Instituta, od posebnog značaja je našoj javnosti već poznata edicija **DOKUMENTI O ZAVNOBIH-u** — u dva toma — koja je pripremljena i objavljena povodom 25-godišnjice Prvog zasjedanja ZAVNOBiH-a. Ova značajna edicija, koju ne može zaobići nijedan istoričar-istraživač narodne vlasti u BiH, zajedničko je djelo naših istaknutih istoričara i arhivista — uglednih profesora Filozofskog i Pravnog fakulteta u Sarajevu i arhivista Instituta. Razumije se, u procesu pripremanja ove edicije učestvovao je i širi sastav arhivskog kolektiva, posebno arhivski pomoćnici, koji su radili ne samo na poslovima tehničke nego i na poslovima stručne prirode. Sada grupa arhivista priprema knjigu ilegalne partijske periodike i štampe, koja je izlazila u Bosni i Hercegovini i za kojom se među istoričarima radničkog pokreta osjeća velika potreba. Utoliko je značajnija ova inicijativa, što navedeni izvori predstavljaju teško pristupačne raritete koji su rastureni u više arhivskih ustanova i biblioteka u zemlji.

Zbog specifičnog svoga karaktera, kao i zbog nedovoljnosti istorijske građe iz ilegalnog perioda djelovanja KPJ, Institut je morao da posveti ne malu pažnju prikupljanju memoarske građe koju čine sjećanja istaknutih aktivista i revolucionara, kako bi se na taj način došlo do podataka relevantnih za značajne događaje iz istorije revolucionarnog socijalističkog pokreta. Grupa saradnika Instituta koja se bavila ovim pitanjem sačinila je rekonstrukciju sastava pokrajinskih i oblasnih rukovodstava KPJ za BiH, kao i SKOJ-a za BiH za period 1919—1941. Uz to, stvorena je zbirka memoarske građe koja sadrži preko 600 priloga od oko 450 autora, učesnika revolucionarnog radničkog pokreta.

U sklopu istorijske građe Institut je organizovao rad na dokumentaciji u težnji da se olakšaju naponi istraživača. U proteklom razdoblju izrađena je kartoteka ličnosti za period do 1919. i period 1919—1941. godine, kao i geografska kartoteka. U izradi kartoteke podataka najvažniji uspjeh postignut je u dešifraciji dokumenata iz NOR-a, ali je nesumnjivo da najznačajniji rezultat grupe za dokumentaciju predstavlja Hronologija radničkog pokreta od njegovih početaka do 1941. godine, koja će uskoro biti predata u štampu i sa kojom će biti popunjena ne mala praznina u literaturi o radničkom pokretu u BiH.

Primivši prije deset godina od Istorijskog odjeljenja CK SK BiH bibliotečki fond sa oko 1.500 knjiga, mahom starih i rijetkih izdanja iz domena istorije socijalizma, Institut je u proteklom periodu posvećivao

ozbiljnu brigu obnavljanju fonda kapitalnih djela iz oblasti istorijske literature. Stručno sređena, biblioteka Instituta sa sadašnjim fondom od oko 9.000 jedinica postala je centar u kome saradnici Instituta, kao i uopšte istoričari i javni radnici, mogu da nađu značajna djela savremene historiografije. Razmjenom institutskih izdanja sa mnogim istorijskim institutima u zemlji i inostranstvu, kao i putem nabavke, biblioteka Instituta raspolaže danas odabranom istorijskom periodikom, kako jugoslovenskom, tako i periodikom iz niza zemalja Evrope i Amerike.

Prije osam godina Savjet Instituta utvrdio je Perspektivni tematski program, koji je proizašao iz Studijskog projekta za istoriju radničkog pokreta i SKJ, na čijem su pripremanju sudjelovali svi instituti za izučavanje radničkog pokreta u Jugoslaviji. Već ovaj podatak govori o karakteru tematskog programa i o tematskoj orijentaciji Instituta i njegovih saradnika. Nastali iz potrebe da se prevaziđe zanemarujući odnos prema istorijskoj materiji socijalističkog radničkog pokreta u Jugoslaviji, da se popuni praznina koju je ostavila građanska istorijska nauka, instituti za istoriju radničkog pokreta izradili su svoje dugoročne istraživačke programe koji su po svojoj sadržini nosili pečat revolucionarnog radničkog pokreta, koji je sa KPJ na čelu postao nosilac i organizator NOR-a, revolucije i izgradnje socijalističkog društva. Otuda je i Perspektivni tematski program našeg Instituta cijelu ovu istorijsku materiju razvrstao na teme po sljedećim periodima: Razvoj radničkog pokreta do 1919. godine, kada ujedinjavanjem socijaldemokratskih partija jugoslovenskih zemalja nastaje jedinstvena SRPJ (komunista) — Razvoj radničkog pokreta od 1919—1941. — NO rat i revolucija od 1941—1945. i, napokon, period izgradnje socijalističkog društva. Prilikom donošenja Perspektivnog tematskog programa bili smo svjesni opasnosti izdvajanja radničkog pokreta iz cjelokupne društvene istorijske materije, pogotovo zbog toga što su nosioci njegove realizacije bili mladi asistenti, tek diplomirani studenti istorije, bez neophodnog metodološkog iskustva i zadata. Zbog toga smo ulagali ozbiljne napore da bismo osigurali materijalne mogućnosti za upućivanje saradnika Instituta na postdiplomske studije, kao i druge oblike usavršavanja i specijalizacije u zemlji i inostranstvu. Na taj način su gotovo svi saradnici, koji su dobili tematske zadatke, završili postdiplomske studije i odbranili magistarske teze, koje su, u stvari, predstavljale obradu pojedinih tema i pitanja uzetih iz Perspektivnog programa. To isto možemo reći i za odbranjene doktorske disertacije. Zahvaljujući veoma uspješnoj saradnji našeg Instituta sa katedrama za istoriju sarajevskog i beogradskog Filozofskog fakulteta, proces osposobljavanja i usavršavanja naučnoistraživačkog kadra Instituta odvijao se najvećim dijelom uporedo sa ostvarivanjem Perspektivnog tematskog programa. Iako veoma značajnim oblikom, postdiplomskim studijem nije se iscrpljivalo naučno i stručno usavršavanje saradničkog kadra Instituta. Izvjestan broj asistenata, stručnih saradnika i arhivista boravio je više mjeseci na specijalizaciji kod istaknutih istoričara i arhivista, uz čiju su pomoć i pod čijim su nadzorom sticali potrebna metodološka i stručna znanja u obradi pojedinih naučnih i stručnih problema. Naročitu pažnju Institut je posvetio izboru i upućivanju saradnika na specijalizaciju, studijske boravke i istraživanje u inostranstvu. Četrnaestorici članova kolektiva Institut je omogućio stručijske boravke, uče-

šće na međunarodnim simpozijumima, kolokvijima, specijalizaciju i istraživanja u više zemalja u trajanju od dvije nedjelje do godinu i po dana. Ovi napori dali su, bez sumnje, plodne rezultate. Sa takvih boravaka u velikim naučnim i kulturnim centrima članovi našeg kolektiva vraćali su se obogaćeni novim saznanjima i proširenim pogledima, a Institut je istovremeno uspostavljao veoma korisne veze sa mnogim istorijskim institutima, arhivima i bibliotekama, kao i sa značajnim predstavnicima savremene istorijske nauke u nizu evropskih zemalja — u Austriji, SSSR-u, Saveznoj Republici Njemačkoj, Demokratskoj Republici Njemačkoj, Poljskoj, Čehoslovačkoj, Holandiji, Francuskoj, Mađarskoj i drugima.

Prije pet godina Institut je pokrenuo svoju godišnju publikaciju **Prilozi**, u kojoj su njegovi saradnici kao i spoljni saradnici mogli da objavljuju rezultate svojih istraživanja, stručne priloge i radove. Nije naš zadatak da dajemo ocjenu **Priloga**, ali mislim da u ovom trenutku možemo konstatovati da je posredstvom **Priloga** cijeli niz mladih istoričara postao poznat našoj naučnoj javnosti i da su to pojedinci koji ozbiljnošću i odgovornošću prema nauci krče sebi put u našoj savremenoj historiografiji. Kao dokaz ove naše tvrdnje neka posluži podatak da tokom nekoliko posljednjih godina nema broja **Godišnjaka društva istoričara BiH** i **Glasnika arhiva i društva arhivista BiH** bez znatnog broja priloga naučnih i stručnih saradnika Instituta za istoriju radničkog pokreta. Oni se takođe javljaju i u istorijskim i sociološkim časopisima drugih jugoslovenskih naučnih centara, kao i u nekim stranim periodičnim publikacijama.

Isto tako već godinama saradnici Instituta učestvuju na raznim naučnim skupovima istoričara u zemlji, kao i na međunarodnim simpozijumima. Institut je više puta i sam bio organizator stručnih i naučnih savjetovanja i skupova. Veoma uspješna bila su savjetovanja istoričara o pitanjima metodologije rada na istoriji radničkog pokreta, zatim o **Pregledu istorije SKJ**, o pripremanju i objavljivanju arhivske građe za istoriju radničkog pokreta, o Studijskom projektu za istoriju socijalističke Jugoslavije. Međutim, u nizu ovih oblika aktivnosti Instituta, svakako, posebno mjesto pripada simpozijumu »Istorijske pretpostavke republike Bosne i Hercegovine«, koji smo organizovali u saradnji sa Akademijom nauka i umjetnosti, Univerzitetom, Skupštinom SR BiH i CK SK BiH povodom 25-godišnjice Prvog zasjedanja ZAVNOBiH-a. Po tome kako je u našoj naučnoj javnosti ovaj simpozijum primljen i kako se ocjenjuju podneseni referati, objavljeni u IV svesci **Priloga**, ovaj simpozijum obilježava datum u razvoju našeg Instituta. Institut i njegovi saradnici uzeli su učešća u pripremanju i radu simpozijuma održanog u Splitu od 29—31. oktobra koji je bio posvećen 50-godišnjici SKJ, kao i simpozijuma koji je 6. i 7. novembra 1969. održan u Sarajevu u organizaciji Akademije nauka i umjetnosti BiH, Univerziteta i našeg Instituta sa temom »Radnička klasa i KPJ u borbi za socijalizam u BiH«. Osim spomenutih, saradnici našeg Instituta učestvovali su sa referatima i saopštenjima na sljedećim naučnim skupovima: »Prvo zasjedanje AVNOJ-a«, u Bihaću oktobra 1966. godine, »1941. u storiji jugoslovenskih naroda«, u Beogradu decembra 1966. godine, »30-godišnjica osnivačkog kongresa KP Slovenije i 50-godišnjica oktobarske revolucije«, u

Ljubljani 1967. godine, »Prva radnička društva u jugoslavenskim zemljama«, u Osijeku 1967. godine, »Socijaldemokratski pokret u jugoslovenskim zemljama«, Ljubljana 1967. godine, »Neretva—Sutjeska«, u Sarajevu 1968. godine, »Oktobarska revolucija i narodi Jugoslavije«, u Kotoru 1968. godine, »50-godina SKOJ-a«, u Bihaću 1969. godine. Isto tako saradnici Instituta svojim priložima učestvovali su u radu dva posljednja kongresa istoričara Jugoslavije, u Sarajevu 1965. i Skoplju 1969. godine. Napokon, saradnici Instituta učestvovali su sa svojim priložima u radu nekih međunarodnih naučnih skupova, kao, npr. Povodom 100-godišnjice I Internacionale, u Braunšvajgu septembra 1964. godine — Na međunarodnom kolokviju istoričara pokreta otpora u Evropi, u Beču septembra 1965. godine — Na III, IV i V međunarodnoj konferenciji istoričara radničkog pokreta, u Lincu septembra 1967, 1968. i 1969. godine — Povodom 150-godišnjice rođenja Karla Marksa, u Trijeru maja 1968. godine i na Međunarodnom simpozijumu posvećenom agrarno-socijalnim pokretima u jugoistočnoj Evropi između dva svjetska rata, u Salzburgu oktobra 1969. godine.

Prikazani razvoj Instituta i uspjesi koje on može da pokaže o svojoj desetoj godišnjici ostvareni su u uslovima pune materijalne i moralne podrške naše socijalističke društvene zajednice, pri čemu sa posebnim zadovoljstvom želimo da ovom prilikom istaknemo podršku koju su našem Institutu u cijeloj protekloj deceniji pružali CK SK BiH i njegova Komisija za istoriju, Skupština SR BiH i odbori za prosvjetu, nauku i kulturu skupštinskih vijeća. Izvršno vijeće i Republički savjet za naučni rad, Katedra za istoriju Filozofskog fakulteta u Sarajevu i Akademija nauka i umjetnosti BiH, kao i Katedra za istoriju beogradskog Filozofskog fakulteta. Zahvaljujući razumijevanju i podršci spomenutih političkih i naučnih organizacija i ustanova, Institut za istoriju radničkog pokreta je uspješno rješavao probleme svog finansiranja, npr., smještaja, stanova, te troškova na okupljanju i uzdizanju kadrova, izdavačke djelatnosti itd.

Proslavljajući desetu godišnjicu rada našeg Instituta, možemo danas izraziti naše duboko uvjerenje da su se stekli svi neophodni naučni preduslovi prerastanja ovoga Instituta u opšti istorijski Institut sa zadatkom da, razvijajući i dalje saradnju sa Katedrom za istoriju Filozofskog fakulteta, Akademijom nauka i umjetnosti, kao i brojnim istoričarima izvan ovih institucija, pristupi organizovanom i sistematskom radu na pripremanju istorije naroda Bosne i Hercegovine da postane centar i nosilac ovoga krupnog zadatka savremene bosansko-hercegovačke istoriografije.

Za ostvareni uspjeh, postignut u protekloj deceniji, kao i za realnost perspektive Instituta koju mu je otvorio njegov dosadašnji razvitak, za sluga pripada u prvom redu svima članovima radnog kolektiva — istraživačima, arhivistima, arhivskim pomoćnicima, knjižničarima, administrativnim službenicima, grafičarima, pomoćnim radnicima, od kojih je svaki dao odgovarajući doprinos opštem rezultatu Instituta.

Istovremeno želimo da ovom prilikom izrazimo zahvalnost svim dosadašnjim članovima Savjeta, Upravnog odbora, Naučnog vijeća, koji su svojim aktivnim učešćem u radu ovih samoupravnih tijela pomogli da naš Institut uspješno ostvari zadatke koje mu je prije deset godina od-

redila naša društvena zajednica. Neka nam ovom prilikom bude dozvoljeno da se posebno zahvalimo profesorima: Anti Babiću, Branislavu Đuroviću, Nedimu Šarcu, Hamdiji Kapidžiću, Ferdu Hauptmanu, Miloradu Ekmečiću, Hamdiji Cemerliću, Vasi Čubriloviću, Jovanu Marjanoviću, koji su svojom plodnom saradnjom stekli nesumnjive zasluge u razvoju našeg Instituta. Isto tako sa zadovoljstvom se zahvaljujemo na značajnoj podršci i aktivnom učešću u razvoju Instituta predsjednicima Savjeta Instituta koje je u Savjet delegirala naša društvena zajednica drugovima: Džemalu Bijediću, Nisimu Albahariju, Slobodanu Marjanoviću, kao i dugogodišnjem predsjedniku komisije za istoriju CK SK BiH drugu Uglješi Daniloviću, koji su svojim živim sudjelovanjem, bogatim iskustvom i ličnim zalaganjem dali značajan doprinos stvaranju neophodnih uslova za napredak i uspon našeg Instituta.

I, na kraju, dozvolite mi da vama svima — članovima Savjeta Instituta, Naučnog vijeća, Upravnog odbora, svima članovima kolektiva sa svoje strane lično izrazim zahvalnost na saradnji i podršci, koju ste mi pružili u mome radu u Institutu.

Enver REDŽIĆ